

Redegørelse afgivet af Minister for ligestilling (Marie Bjerre) den 28. februar 2023

Redegørelse

om

Perspektiv- og handlingsplan for ligestilling 2023

(Skriftlig redegørelse)

Ministerens forord

Ligestilling er en grundlæggende værdi i det danske samfund, som vi ikke må tage for givet. Det handler om, at alle – uanset køn – skal have frihed og reelt lige muligheder for at udfolde sit potentiale og deltage i vores samfund.

Partnervold og partnerdrab er en af vores største ligestillingsudfordringer, som især rammer kvinder. Alle har et ansvar for at gøre op med volden og bryde de normer og mønstre, som volden trives i. Vi har ikke taget det seriøst nok og ikke sat effektivt nok ind. Derfor vil regeringen med en handlingsplan igangsætte en national indsats mod partnervold og partnerdrab.

Selvom langt de fleste unge har det godt, er der samtidig en bekymrende stigning i antallet, der ikke føler sig godt tilpas. Normer og stereotyper om, hvordan man er ”rigtig” pige og ”rigtig” dreng, hvordan man skal se ud, og hvordan man tager sig bedst ud på sociale platforme, påvirker unges trivsel og begrænser deres frie valg. Vi skal have fokus på børn og unges trivsel.

Tiden er også inde til at tale om mænd og drenges ligestillingsudfordringer. For mange drenge tabes f.eks. i folkeskolen, og for mange mænd havner på bunden af samfundet. Det er mindst lige så urimeligt som, at kvinder ikke lykkes i toppen. Det er min ambition, at vi skal have mere fokus på de udfordringer, mænd og drenge oplever, som også kan bunde i stereotyper og maskulinitetsnormer.

Danmark skal være et mangfoldigt samfund, hvor der er frihed til at være den, man er, og elske den man gør – uden at opleve fordomme og diskrimination. Derfor skal vi følge op på implementeringen af LGBT+ handlingsplanen.

I 2023 er det 50-året for kvinders ret til fri abort i Danmark. Det er ikke en ret, vi bare kan tage for givet. Slet ikke når vi ser på verden omkring os. Internationalt skal Danmark stå fast og skærpe sin indsats for ligestilling og kvinder og pigers rettigheder.

Der er masser af kampe, der skal kæmpes. Og jeg glæder mig til at tage fat. Danmark skal blive endnu bedre til at lykkes med at være mulighedernes samfund.

Baggrund for ligestillingsindsatsen i Danmark

Ligestilling er et af FN's 17 verdensmål for en bæredygtig udvikling (SDG 5) og et aspekt, der skal tænkes ind i arbejdet med alle de øvrige verdensmål. Arbejdet med at fremme ligestilling er centralt – både nationalt og internationalt. Danmark er kommet langt, men der er stadig udfordringer i form af strukturer, vaner og normer, der begrænser både kvinder og mænd og står i vejen for, at der reelt er lige muligheder uanset køn.

Udfordringerne ændrer sig ikke fra år til år, og fremskridt kommer ikke af sig selv. Det kræver en vedholdende indsats på mange forskellige områder.

Denne perspektiv- og handlingsplan præsenterer regeringens ligestillingsindsats og planlagte initiativer det kommende år. Initiativerne går på tværs af ministerområder og er typisk finansieret inden for ministerierenes egen ramme, via finanslovsaftalen eller aftalen om udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet (SSA-reserven).

Da forhandlingerne om finansloven for 2023 og udmøntningen af SSA-reserven på tidspunktet for udarbejdelsen af denne redegørelse endnu ikke er afsluttet, præsenteres kun initiativer, der er truffet beslutning om i anden sammenhæng.

Initiativerne understøtter regeringens overordnede vision:

Regeringen ønsker et samfund, hvor alle uanset køn har reelt lige muligheder for at udfolde sit potentiale og deltage i vores samfund, og hvor der er plads til at være den, man er, uden at blive mødt med fordomme eller diskrimination.

For at opfylde visionen arbejdes der inden for fire overordnede indsatsområder og en række tilhørende delmål:

Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familieliv	Frihed og lige rettigheder for alle	Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBT+ personer	Ligestilling og rettigheder globalt
<ul style="list-style-type: none"> • Fremme ligestilling på arbejdsmarkedet og i familien • Fremme lige muligheder i uddannelse • Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling 	<ul style="list-style-type: none"> • Bekæmpe kønsbaseret vold, overgreb og krænkelse • Fremme ligestilling blandt indvandrere og flygtninge • Bekæmpe menneskehandel 	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke LGBT + rettigheder nationalt og globalt • Øge trivsel og lige muligheder 	<ul style="list-style-type: none"> • Fremme af kvinders og pigers rettigheder og muligheder globalt • Stærkt dansk engagement i det internationale ligestillingsarbejde

Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familieliv

I Danmark skal kvinder og mænd have reelt lige muligheder for at udfolde sig både på arbejdsmarkedet, i familielivet og i uddannelse. Ingen skal diskrimineres eller begrænses på grund af deres køn. Det handler både om den enkeltes trivsel og udfoldelsesmuligheder samt om at fremme et fleksibelt arbejdsmarked.

Fremme ligestilling på arbejdsmarkedet og i familien

Danmark har en af verdens højeste erhvervsfrekvenser for kvinder, men det danske arbejdsmarked er samtidig meget kønsopdelt. Kvinder arbejder typisk i den offentlige sektor og udgør fortsat størstedelen af de ansatte inden for velfærdsfagene, som f.eks. sygeplejersker og pædagoger. Mens mænd udgør to tredjedele af de ansatte i den private sektor og langt størstedelen af de ansatte i f.eks. IT-branchen.

Selvom mænd i langt højere grad end kvinder sidder på topposterne både i private virksomheder og i den offentlige sektor, udgør mænd samtidig størstedelen af dem på bunden af samfundet. Mere end tre fjerdedele af alle hjemløse i

Danmark er mænd, og størstedelen af alle selvmord begås af mænd.

Det kønsopdelte arbejdsmarked og traditionelle forestillinger om køn kan være en barriere for den enkeltes muligheder for at udfolde sit potentiale. Samtidig mindsker det fleksibiliteten på arbejdsmarkedet, og samfundet risikerer at gå glip af kompetencer og kvalificeret arbejdskraft. Det er også med til at fastholde en lønforskel mellem kvinder og mænd.

Der er også stadig forskelle i roller og opgaver i hjemmet og i familien. Kvinder står for flere af de huslige pligter, tager flere af barnets sygedage og langt størstedelen af orloven. Det kan være en barriere for kvinders muligheder på arbejdsmarkedet og for mænds muligheder for at tage del i forældreskabet og få en stærk tilknytning til sine børn. Når fædre er involveret i deres børn, gavner det børnenes udvikling, forbedrer fædrenes sundhed og mindsker risikoen for konflikter og brud i familierne.

Der er behov for fortsat at arbejde for, at kvinder og mænd har reelt lige muligheder for at være en del af og udfolde sig på arbejdsmarkedet og deltage ligeværdigt i familielivet.

Fakta

- Kvinder udgjorde i 2021 19 pct. af bestyrelsesmedlemmer og 16 pct. af direktionsmedlemmer i den private sektor i Danmark.
- I 2021 udgjorde kvinder ca. 95 pct. af de ansatte inden for sygepleje, hjemmepleje og jordemødre, mens mænd udgjorde ca. 69 pct. af de ansatte inden for IT-branchen.
- Danske kvinder tjener i gennemsnit 7 pct. mindre end mænd med det samme job på den samme arbejdsplads.
- Mænd udgør tre fjerdedele (77 pct.) af hjemløse i Danmark.
- Syv ud af ti selvmord begås af mænd.
- 73 pct. af kvinderne og 13 pct. af mændene svarer, at det oftest er dem, der ordner vasketøjet.
- 37 pct. af kvinderne og 12 pct. af mændene svarer, at det oftest er dem, der bliver hjemme, når børnene er syge.
- Syv ud af ti mænd i alderen 18-40 år regner med at benytte sig af de to ekstra måneders barselsorlov øremærket til fædre, når eller hvis det bliver aktuelt for dem.

Kilder: Danmarks Statistik (2023) *Statistikbanken: LIGED16, RAS309*, IT-Branchen (2022) *Branchen i tal*, Penner et al. (2022) *Within-job gender pay inequality in 15 countries*, VIVE (2022) *Hjemløshed i Danmark 2022*, Sundhedsdatastyrelsen (2020), Epinion og HK Privat (2021) *Undersøgelse om ligestilling*, Forum for Mænds Sundhed (2022) *Survey og rapport om brug af fædreorlov i Danmark, Sverige, Norge og Island*.

Fremme lige muligheder i uddannelse

Det danske uddannelsessystem er præget af en stærk kønsopdeling både ift. uddannelsesvalg, faglige resultater og trivsel. De unges uddannelsesvalg er fortsat meget kønstraditionelt. Seks ud af ti unge giver udtryk for, at de opfatter nogle uddannelser som enten feminine eller maskuline, og det har en betydning for uddannelsesvalget for mere end hver tredje unge mand og hver fjerde unge kvinde.

Pigerne får generelt højere karakterer end drengene både i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne. Og det faglige gab er vokset. Det kan begrænse særligt drengenes muligheder for at vælge den uddannelse, de ønsker.

Mens pigerne klarer sig bedre fagligt, ser de ud til at trives dårligere i skolen. Blandt gymnasieeleverne føler hver an-

den pige og ca. hver tredje dreng sig tit presset i skolen, og dobbelt så mange piger som drenge føler sig ofte ensomme i skolen. Samtidig har ca. hver syvende gymnasieelev været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed.

Traditionelle normer og forventninger til køn kan begrænse børn og unges muligheder for at udfolde sig, vælge uddannelse og udfolde sit potentiale. Det kan samtidig betyde, at samfundet går glip af talent og kvalificeret arbejdskraft i bestemte brancher.

Der er behov for at fremme lige muligheder i uddannelse, så børn og unge ikke begrænses af traditionelle forventninger og normer om køn i forhold til hverken uddannelsesvalg, faglige resultater eller trivsel.

Fakta

- Pigers karaktergennemsnit ved de obligatoriske prøver i folkeskolens afgangseksamen i 9. klasse var i 2019 0,8 karakterpoint højere end drengenes. I 2008 var det 0,3 karakterpoint højere.
- 6 år efter afsluttet 9. klasse har 71 pct. af drengene og 77 pct. af pigerne fuldført en ungdomsuddannelse.
- 38 pct. af 15-22 årige mænd angiver, at det betyder noget for deres uddannelsesvalg, om uddannelsen har et maskulint eller feminint ry, mens det samme gælder 25 pct. af kvinderne.
- 8 pct. af kvinder vælger uddannelser med maskulint ry, mens 12 pct. af mænd vælger uddannelser med feminint ry.
- Blandt gymnasieelever oplever 50 pct. af pigerne og 31 pct. af drengene tit eller meget tit at føle sig presset i skolen, mens 7 pct. af pigerne og 3 pct. af drengene tit eller meget tit føler sig ensomme i skolen.
- 14 pct. af gymnasieelever har oplevet at blive udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på skolen.

Kilder: Børne- og Undervisningsministeriet (2022) *Fagligt gab mellem drenge og piger*, Epinion (2022) *Undersøgelse af kønsskævhed i uddannelse*, Børne- og Undervisningsministeriet (2021) *Uddannelsesstatistik.dk: Elevtrivsel på landsplan*

Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling

Offentlige myndigheder spiller en central rolle i forhold til at fremme ligestilling i samfundet. Det er vigtigt, at myndighederne tilrettelægger indsatser og tilbud, så de tager højde for eventuelle forskelle i kvinder og mænds behov, adfærd og præferencer.

Mænd har f.eks. en højere dødelighed end kvinder ved næsten alle typer af sygdomme, samtidigt går de langt sjældnere til læge end kvinder. Og i trafikken udgør mænd tre ud af fire ofre i dødsulykker.

Offentlige myndigheder beskæftiger ca. hver tredje lønmodtager i Danmark og har derfor også en rolle at spille

i forhold til at fremme ligestilling på arbejdsmarkedet. Størstedelen af de ansatte er kvinder, men det er primært mænd, der sidder i topledelsen. Det er også fortsat kvinder, der er ansat i velfærdsfagene, mens der primært er mænd i f.eks. Forsvaret og politiet.

Der er behov for fortsat at have fokus på at styrke myndighedernes arbejde med at fremme ligestilling både på personaleområdet og i tilrettelæggelsen af de borgerrettede ydelser.

Fakta

- I 2021 havde 40-49-årige mænd i gennemsnit 4,7 lægebesøg om året, mens tallet for kvinder var 8,2.
- I 2021 havde ca. 20.500 mænd og 57.000 kvinder kontakt med en psykolog med offentligt tilskud.
- Mænd udgjorde 72 pct. af dem, der mistede livet i trafikken i 2021.
- Kvinder udgjorde 26,4 pct. af de værnepligtige i Forsvaret i 2022.
- I 2022 udgjorde kvinder 34 pct. af alle ansatte i politiet og 19 pct. af polititjenestemændene.

Kilder: Danmarks Statistik (2023) *Statistikbanken: LIGEHI6, SYGPI*, Vejdirektoratet (2022) *Dødsulykker 2021*, Forsvarsministeriets Personalestyrelse (2023), Rigspolitiet (2022) *HR Nøgletal*.

Initiativer

Partnerskab om det kønsopdelte arbejdsmarked: Medarbejder- og Kompetencestyrelsen deltager sammen med KL, Danske Regioner, Dansk Arbejdsgiverforening og Fagbevægelsens Hovedorganisation i et partnerskab, som skal afdække årsager til det kønsopdelte arbejdsmarked, herunder uddannelsesvalg, med henblik på at skabe løbende debat og udvikle anbefalinger. Der forventes afholdt en konference om det kønsopdelte arbejdsmarked i efteråret 2023, hvor foreløbige analyser og anbefalinger præsenteres og drøftes.

Styrket indsats for kønsbalance i ledelse: 1. januar 2023 trådte nye regler i kraft, som forpligter offentlige institutioner og private virksomheder til at opstille måltal for både bestyrelse og topledelse, samt udarbejde politikker for at fremme en mere ligelig kønsbalance i topledelsen. I samarbejde med de relevante organisationer på det statslige, kommunale og regionale område udarbejdes et inspirationsmateriale, der kan understøtte de offentlige institutioners arbejde.

Fokus på kønsdiversitet i forskning: Uddannelses- og Forskningsstyrelsen udgiver i 2023 for fjerde gang "Talentbarometeret", der blandt andet sætter fokus på andelen af kvindelige forskere på de danske universiteter, mænd og kvinders karriereudvikling inden for forskning, hjemtag af forskningsbevillinger mv. VIVE gennemfører på vegne af Uddannelses- og Forskningsministeriet i 2023 en undersøgelse af hverdagssexisme og seksuelle krænkelse blandt nuværende og tidligere ph.d.-studerende på de danske universiteter og betydningen for arbejdsmiljø og kvinders fravalg af en forskerkarriere.

Undersøgelse af diversitet på forskningsområdet under Kulturministeriet: Kulturministeriets Forskningsudvalg har i 2022 igangsat et strategiarbejde, som skal fremme kønsbalancen på forskningsområdet under Kulturministeriet. Forskningsområdet dækker Kulturministeriets forskende institutioner, herunder de statslige museer, arkiver, biblioteker og uddannelsesinstitutioner samt idrætsområdet og de statsanerkendte museer. Udvalget har bl.a. igangsat en undersøgelse af, hvordan man kan øge diversiteten blandt ansøgere til Kulturministeriets Forskningspulje gennem puljens opslag og opsøgende arbejde. Udvalgets strategiarbejde forventes at blive udmøntet i konkrete tiltag i løbet af 2023 og gennemføres i samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen, som er sekretariat for udvalget.

Fremme af ligestilling og mangfoldighed i politiet: Politiet har en ambition om at skabe mere ligestilling og mangfoldighed i hele politiet. Det skal sikre, at politiet afspejler det omgivende samfund, øge kendskabet til politiet som en mangfoldig arbejdsplads samt styrke kompetencerne i mødet med borgerne. Rigspolitiet og Politiskolen arbejder bl.a. med inkluderende rekrutteringsindsatser, der kommunikerer mangfoldighed og ligestilling, for at skabe en bedre kønsbalance inden for alle faggrupper, ledelsesniveauer og blandt ansøgere til politiets uddannelser.

Rekruttering og fastholdelse på Forsvarsministeriets område: Der sættes fokus på diversitet i rekruttering og fastholdelse med en lang række initiativer. Forsvarsministeriet

arbejder med implementeringen af nye værktøjer til rekruttering og ledelse, som skal øge kønsdiversiteten i rekruttering. Forsvarsministeriets departement og Personalestyrelse gennemfører et pilotprojekt om mere inkluderende sprogbrug i stillingsopslag og anden ekstern kommunikation. Forsvarsakademiet kortlægger eksisterende tiltag og erfaringer i Forsvaret med at rekruttere og fastholde kvinder. Hærkommandoen udmønter deres strategi for øget mangfoldighed i Hæren. Søværnet har nedsat en arbejdsgruppe, som udvikler og gennemfører tiltag om fastholdelse, rekruttering og bemanning. Søværnet har desuden oprettet en branding-sektion med fokus på at styrke diversitet i rekruttering og gennemfører afgangssamtaler med kvinder blandt andet for at udvikle nye fastholdelsesinitiativer.

Direktivforslag om bindende standarder for ligebehandlingsorganer: EU-Kommissionen har den 7. december 2022 fremsat forslag til to parallelle direktiver om bindende standarder for ligebehandlingsorganer. Forslagene indeholder minimumsstandarder for ligebehandlingsorganers ressourcer, kompetencer, effektivitet og tilgængelighed. Formålet er at sikre et mere ensartet beskyttelsesniveau over for forskelsbehandling i EU's medlemslande. Danmarks ligebehandlingsorgan er Institut for Menneskerettigheder.

Gennemførelse af direktiv om løngennemsigtighed: Direktivet om bindende løngennemsigtighedstiltag og håndhævelsesmekanismer forventes endeligt vedtaget primo 2023. Direktivet har til formål at sikre, at EU's ligelønsdirektiv overholdes og håndhæves i hele EU. Direktivet skal gennemføres i dansk ret inden for tre år fra vedtagelsen, og dette vil ske i tæt dialog med arbejdsmarkedets parter i Beskæftigelsesministeriets Implementeringsudvalg.

Lønstrukturkomitéen: Regeringen har besluttet, at lønstrukturkomitéen skal færdiggøre sit arbejde og afrapportere i juni 2023. Komitéen har blandt andet til opgave at analysere lønudviklingen og lønstrukturerne i den offentlige sektor og afdække muligheder for at udvikle løndannelsen inden for rammerne af den danske aftalemodel.

Undersøgelse af mænd i risiko for marginalisering: Der gennemføres en undersøgelse, der skal belyse, hvordan og hvorfor mænd er i særlig risiko for marginalisering og udsathed, herunder samspillet mellem uddannelse, beskæftigelse, familiedannelse, fysisk og psykisk sygdom samt geografiske faktorer. Undersøgelsen udarbejdes af VIVE og forventes færdig i sommeren 2023.

Fokus på mænd og drenges ligestillingsudfordringer: Ligestillingsministeren vil igangsætte en dialog med relevante organisationer for at få en samlet og helhedsorienteret tilgang til mænd og drenges ligestillingsudfordringer. På den baggrund vil der blive taget stilling til eventuelle nye tiltag på området.

Flere kvindelige lærlinge i anlægsbranchen: Transportministeriet har igangsat en dialog med Boss Ladies om at arbejde for at tiltrække flere kvindelige lærlinge til statslige anlægsprojekter på transportområdet. Boss Ladies har identificeret flere forhold, der bidrager til, at kvinder ikke føler sig velkomne på byggepladser. Dialogen sker videre

i samarbejde med statslige bygherrer, bl.a. Vejdirektoratet og Sund & Bælt, med henblik på at fjerne barrierer for at tiltrække kvindelige lærlinge til anlægsprojekter og bidrage til flere personer med en erhvervsuddannelse i fremtiden.

Tildeling af kvalitetsudviklingsmidler til Rollemodelprojektet fra Erhvervsskolernes Elevorganisation: EUD-aftalekredsen har tildelt midler til at forlænge Rollemodelprojektet fra Erhvervsskolernes Elevorganisation. Projektet er med til at gøre flere piger i grundskolen interesserede i erhvervsuddannelser inden for bygge-, anlægs- og installationsfag, og dermed bidrage til at bryde det kønstraditionelle uddannelsesvalg.

Pulje til styrkede undervisningsmiljøer i erhvervsuddannelserne: Børne- og Undervisningsministeriets pulje på 4 mio. til styrkede undervisningsmiljøer i erhvervsuddannelser omfatter blandt andet to projekter på hhv. Skive College med projektet ”Stærke undervisningsmiljøer for alle”, der har til formål at øge kønsdiversiteten og åbne flere muligheder på tværs af køn samt øge trivslen for alle, og AMU Syd med projektet ”Diversitet i rengøringsfaget”.

Ekspertgruppe om køns betydning for læring og udvikling i dagtilbud, grundskole og ungdomsuddannelse: Der er under Børne- og Undervisningsministeriets ressource nedsat en ekspertgruppe, som skal belyse årsagerne til forskellene mellem drenge og pigers faglige resultater i undervisningssystemet og på den baggrund komme med anbefalinger til, hvordan betydningen af køn kan mindskes både i dagtilbud, grundskole og på ungdomsuddannelser. Ekspertgruppen skal afrapportere til børne- og undervisningsministeren i foråret 2023.

En ny læreruddannelse med styrket seksualundervisning og en reflekteret forståelse af køn: I september 2022 blev et bredt flertal i Folketinget enige om en politisk aftale om en reform af læreruddannelsen. I den nye læreruddannelse styrkes seksualundervisningen, ligesom en reflekteret forståelse af køn bliver en del af grundfagligheden.

Styrkelse af sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab i folkeskolen: Der gennemføres i 2022-2024 en national indsats, der omfatter vejledning, kompetenceudvikling og faglige netværk. Indsatsen skal understøtte en styrkelse af undervisningen i køn, krop og seksualitet i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab (SSF) i folkeskolen.

Styrket seksualundervisning på ungdomsuddannelserne: Der er afsat 2 mio. kr. til en pulje, der har til formål at styrke seksualvejledningen på ungdomsuddannelserne og FGU, samt understøtte en tidssvarende seksualundervisning, så eleverne kan få indsigt i emner som samtykke, køn og grænser. Børne- og Undervisningsministeriet udmønter puljemidlerne i 2023. Gymnasieforligskredsen har i oktober 2022 aftalt at seksualundervisning skal gøres obligatorisk på de gymnasiale uddannelser. For ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov bliver der i 2023 nedsat en arbejdsgruppe, der skal komme med anbefalinger til, hvordan STU-målgruppen meningsfuldt kan få relevant seksualvejledning, herunder i forhold til køn og seksualitet.

National indsats for digital dannelse af børn og unge: Regeringen styrker i 2023 den nationale indsats for digital dannelse af børn og unge, hvor forskelle i køn kan spille en rolle for børns og unges digitale adfærd og oplevelser på nettet. Det vil blandt andet ske gennem en digital trafikklub, der skal klæde børn og unge på til at begå sig på internettet på en sikker og tryk måde, og med skolepatruljer for digital færdselssikkerhed, der skal bidrage til en sund digital kultur på den enkelte skole og ungdomsuddannelsesinstitution.

Indberetning af ligestillingsredegørelser 2023: Statslige institutioner, kommuner og regioner skal hvert tredje år indberette ligestillingsredegørelser om deres arbejde med at fremme ligestilling på personaleområdet og i deres kerneydelser. Indberetningen indeholder i 2023 et tema, der sætter fokus på kommunernes indsats i forhold til kønsforskelle i adfærd og behov på sundhedsområdet.

Bekæmpelse af ulighed i kræft: Med aftale om en sundhedsreform blev det besluttet at iværksætte et fagligt arbejde med at kortlægge indsatsområder og mulige tiltag med fokus på ulighed i kræft, herunder eksempelvis se på tidlig opsporing og diagnostik af alvorlig sygdom såsom kræft, senfølgeindsatser, rehabilitering og palliation, ligesom der skal ses på strukturelle tiltag for at mindske geografisk og kønnet ulighed. Arbejdet skal sikre et stærkt grundlag for at kunne udpege tiltag, der kan mindske ulighed i kræft og være en trædesten for at sætte fokus på ulighed i andre sygdomme.

Undersøgelse af risikofaktorer for hjertekarsygdomme hos kvinder: Statens Serum Institut gennemfører i 2023 et forskningsprojekt, der undersøger, om graviditet og dens komplikationer kan være en del af forklaringen på, at hjertekarsygdomme hos kvinder ofte præsenterer sig anderledes end hos mænd. Ved udvikling af et screeningsredskab målrettet kvinder, vil projektet styrke screening for hjertekarsygdom hos kvinder og være med til at udligne ulighed i identificering af personer i risiko, der findes kønnene imellem.

Studier af determinanter for vaccination: I 2023 vil Statens Serum Institut foretage et studie af, hvilke determinanter, der har betydning for tilslutning til børnevaccinationsprogrammet samt for influenza- og pneumokokvaccination. Studiet skal identificere grupper med lavere vaccinationsdækning og undersøge, hvad der karakteriserer disse grupper for at kunne forbedre vaccinationsindsatsen til en kommende sæson – f.eks. via målrettede kampagner og vaccinationsinitiativer mod de grupper hvor tilslutningen er lavest. Køn indgår altid som variabel, men ift. børnevaccinationsprogrammet indgår også familiekonstellation, herkomst, moderens alder ved barnets fødsel mv.

Fokus på kønsforskelle i sundhedsadfærd i 'Skolebørnsundersøgelsen': I 2023 offentliggøres en spørgeskemaundersøgelse blandt 11-15 årige om sundhedsadfærd, 'Skolebørnsundersøgelsen 2022', der tager højde for både biologisk køn og kønsidentitet. Det bliver dermed muligt at undersøge forskelle i sundhedsadfærd og selvrapporteret helbred i forhold til køn og kønsidentitet.

Indsatser til at modvirke ensomhed og funktionstab hos ældre mænd: Initiativet har til hensigt at modvirke ensomhed og funktionstab hos ældre, særligt ældre mænd, via udvikling og afprøvning af indsatser baseret på overordnede fælles principper i samarbejde med civilsamfundsorganisationer, foreninger mv. Sundhedsstyrelsen offentliggør i 2023 principperne for den frivillige indsats på baggrund af viden og erfaringer på området samt inddragelse af civilsamfundsaktører, kommuner, fagprofessionelle og i særlig grad de ældres fortællinger.

Undersøgelse af kønsfordelingen i indkøb af kunstværker: Slots- og Kulturstyrelsen gennemfører i januar/februar 2023 en spørgeskemaundersøgelse blandt de statslige og statsanerkendte museer med henblik på at kortlægge kønnene på kunstnerne bag de kunstværker, som museerne har indkøbt i den 5-årige periode 2018-2022. Undersøgelsen vil fremover blive fulgt op med 1-årige spørgeskemaundersøgelser. Resultaterne af undersøgelserne offentliggøres på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside i foråret 2023.

Frihed og lige rettigheder for alle

Alle skal have mulighed for at udfolde sig frit og bestemme over eget liv og egen krop. Ingen bør opleve at få sin frihed begrænset af partnervold, seksuelle overgreb, utryghed eller udnyttelse. Og ingen skal opleve at få sine rettigheder og udfoldelsesmuligheder begrænset af negativ social kontrol.

Bekæmpe kønsbaseret vold, overgreb og krænkelser

Både kvinder og mænd udsættes for vold fra en partner eller ekspartner. Kvinder er dog særligt udsatte. Langt flere

kvinder udsættes for psykisk partnervold, og kvinder udsættes oftere for grov fysisk partnervold. Alt for mange børn vokser op som vidner til vold i hjemmet.

Partnerdrab er den største enkeltstående drabstype i Danmark, og langt størstedelen af ofre for partnerdrab er kvinder. I gennemsnit dræbes én kvinde af sin partner eller ekspartner hver måned. Det er drab, hvor forskningen viser, at vold og kontrol oftest går forud. Det er derfor også drab, der potentielt kan forebygges ved at sætte ind over for partnervold.

Omvæltninger i en familie, f.eks. i forbindelse med graviditet og familieførelse, kan udløse eller eskalere vold i et parforhold. Vold i familier kan have langvarige og skadelige konsekvenser for den voldsudsatte og de børn, der overlever vold. Oplevelser med vold i barndommen kan øge risikoen for også som voksen at blive en del af en voldelig relation. Og børn, der vokser op med vold i hjemmet, har større risiko for at mistrives og klare sig dårligere i skolen.

Undersøgelser viser også, at seksuel chikane fortsat er et problem på arbejdsmarkedet, i uddannelser og fritidslivet. Omkring hver fjerde kvinde og hver femte mand har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed og chikane, og unge er særligt udsatte.

Der er behov for en styrket indsats mod partnervold og partnerdrab og et øget fokus på forebyggelse ved at sætte tidligere ind, før volden eskaleres og risikerer at ende i partnerdrab. Og for at fortsætte arbejdet med at bekæmpe seksuel chikane.

Fakta

- I en undersøgelse fra 2022 estimeres det, at 5,5 pct. af kvinder (ca. 118.000) og 4 pct. af mænd (ca. 83.000) på 16 år eller ældre har været udsat for fysisk og/eller psykisk partnervold inden for det seneste år.
- 17 pct. af adspurgte voldsudsatte kvinder med små børn på krisecentre har oplevet, at den vold de udsættes for, blev hyppigere undervejs i graviditeten, og 26 pct. har oplevet, at volden blev voldsommere.
- Blandt ledsagende børn og unge på kvindekrisecenter i 2020 har 3 pct. været anbragt og knap 45 pct. modtaget forebyggende foranstaltninger. Det gælder henholdsvis 1 og 9 pct. af børn og unge i befolkningen generelt.
- Oplevelser med vold i barndommen kan øge risikoen for selv at udvikle voldelig adfærd som voksen. Blandt 872 voldsudøvere, der har været i behandling hos Dialog mod Vold i perioden 2010-2015, er 72 pct. selv vokset op i hjem med vold.
- Hvert år dræbes i gennemsnit ca. 12 kvinder og 3 mænd af deres partner eller ekspartner. Hvert fjerde drab i Danmark er partnerdrab, og 8 ud af 10 ofre for partnerdrab i perioden 1992-2016 var kvinder.
- 26 pct. af kvindelige og 18 pct. af mandlige lønmodtagere på danske arbejdspladser estimeres at have oplevet uønsket seksuel opmærksomhed og chikane inden for de seneste 12 måneder.

Kilder: SDU (2022) *Vold og overgreb i Danmark 2021*, SocialRespons (2022) *Partnervold før, under og efter graviditet*, Social- og Ældreministeriet (2022) *Socialpolitisk Redegørelse 2021*, Dialog mod Vold (2018) *Karakteristik af voldsudøvere i behandling*, Thomsen et al. (2019) *Homicide in Denmark 1992-2016*, NFA (2022) *Initial afrapportering af undersøgelsen "Uønsket seksuel opmærksomhed og chikane på arbejdspladser i Danmark"*.

Fremme ligestilling blandt indvandrere og flygtninge

Ligestilling mellem kønnene er en grundlæggende værdi i det danske samfund. Både kvinder og mænd skal kunne udfolde sig frit, tage del i samfundet og bidrage på arbejds-

markedet – uden at blive begrænset af forældede religiøse eller kulturelle normer.

De seneste år har flere minoritetsetniske kvinder fået en uddannelse og er kommet i beskæftigelse. Det er dog stadig

seks ud af 10 skolebørn med en indvandreremor med oprindelse i Mellemøsten eller Nordafrika, der har en mor, der ikke er i beskæftigelse. Blandt de børn, hvor mødrene har opholdt sig i landet i mindre end 10 år, er det tre ud af fire.

Det betyder, at børnene ikke oplever, at både kvinder og mænd i Danmark kan og skal bidrage på lige fod i samfundet. Og det betyder, at der er kvinder, som ikke oplever en tilknytning til arbejdsmarkedet og den økonomiske frihed, der følger med. Samtidig risikerer samfundet at gå glip af arbejdskraft.

Der findes fortsat miljøer, hvor negativ social kontrol og forældede holdninger til ligestilling og seksualitet begrænser

piger og kvinders rettigheder, selvbestemmelse og udfoldelsesmuligheder. Der er også stadig udfordringer med æresrelaterede konflikter og vold. Indvandrere og efterkommere udgør f.eks. ca. halvdelen af de kvinder, der tager ophold på krisecentre.

Der er behov for løbende at arbejde for, at flere minoritetsetniske kvinder kommer i beskæftigelse, at sætte ind over for negativ social kontrol og vold og at støtte de kvinder, som i deres frihedskamp tager et opgør med religiøse og kulturelle normer.

Fakta

- 52 pct. af kvinder med oprindelse i MENAPT-landene og 59 pct. af mændene var i lønmodtagerbeskæftigelse i august 2022.
- Blandt de 25-39-årige efterkommere med oprindelse i MENAPT-landene har 47 pct. af mændene og 69 pct. af kvinderne en erhvervskompetencegivende uddannelse, mens det er hhv. 73 pct. og 81 pct. af 25-39-årige mænd og kvinder med dansk oprindelse.
- 60 pct. af skolebørn (6-15 år) med en indvandreremor med oprindelse i MENAPT-landene har en mor, der ikke er i beskæftigelse. Blandt børn med en mor med dansk oprindelse er det 14 pct.
- Indvandrere og efterkommere udgjorde ca. 50 pct. af de kvinder, der tog ophold på kvindekrisecentre i 2021.
- 30 pct. af +30-årige med oprindelse i MENAPT-lande er enige eller helt enige i, at kvinder skal være jomfru på bryllupsnatten. Det samme gælder 1 pct. med dansk oprindelse.

Kilder: Udlændinge- og Integrationsministeriets udlændingedatabase i Danmarks Statistik, IMLON01D og IMUDD042, Udlændinge- og Integrationsministeriet (2022) *Status på integration*, Danmarks Statistik (2022) *Statistikbanken: KRISE2*, Udlændinge- og Integrationsministeriet (2021) *Medborgerskabsundersøgelsen 2021*.

Bekæmpe menneskehandel

Menneskehandel er en grov krænkelse af grundlæggende menneskerettigheder, hvor kyniske bagmænd udnytter sårbare personer. Det foregår både på verdensplan og i Danmark og inden for mange forskellige sektorer og brancher.

Både kvinder og mænd er ofre for menneskehandel, men kvinder er generelt udsat for grovere typer af udnyttelse, f.eks. seksuel udnyttelse, som krænker den enkeltes ret til at bestemme over egen krop. Generelt udgør kvinder handlet til prostitution hovedparten af dem, der vurderes at være ofre for menneskehandel. I Danmark handles mænd typisk til tvangsarbejde eller strafbare handlinger.

Der afdækkes løbende nye udnyttelsesformer inden for menneskehandel. Derfor er koordination og samarbejde mellem myndigheder og aktører afgørende for at bekæmpe menneskehandel. Udnyttelsen af kvinder handlet til prostitution foregår f.eks. i stigende grad digitalt og skjult, hvilket kan udfordre mulighederne for at identificere ofre.

Der er behov for en fortsat stærk indsats for at bekæmpe menneskehandel og støtte ofrene samt for at sikre fleksibilitet i indsatsen, så den kan tilpasses udviklingen på området og det enkelte offers behov.

Fakta

- I 2022 blev 73 personer vurderet udsat for menneskehandel. Heraf 48 kvinder, 24 mænd og en transperson.
- 38 af de 73 personer vurderedes handlet til seksuel udnyttelse. Heraf var en enkelt mand og en enkelt transperson, mens de resterende 36 personer var kvinder.
- Der var flest ofre fra Nigeria, Thailand og Marokko.
- På verdensplan vurderes det, at 27,6 mio. mennesker hver dag udnyttes til tvangsarbejde, hvoraf 11,8 mio. er kvinder og piger.

Kilder: Center mod Menneskehandel (2023) *Nøgletal 2022*, ILO (2022) *Global Estimates of Modern Slavery*.

Initiativer

Ny handlingsplan mod partnervold og partnerdrab: Regeringen vil i 2023 præsentere en ny handlingsplan mod partnervold og partnerdrab for 2023-2026. Handlingsplanen forventes at have særligt fokus på den tidlige indsats mod partnervold, herunder tidlig opsporing, bedre hjælp til børn, der overværer vold i familien, og øget fokus på behandling af voldsudøvere, både før og efter dom.

Digital rådgivning til udøvere af vold i nære relationer: Der er i 2022-2025 afsat 23,1 mio. kr. til hjælp til voldsudøvere og voldsramte familier. Som en del af initiativet er der afsat midler til, at der i Dialog mod Volds tilbud udvikles og gennemføres digital rådgivning og behandling til voldsudøvere og den voldsudsatte partner. Initiativet løber i 2023-2025.

Kriminalisering af grooming af børn og unge m.v.: Regeringen forventer i 2023 at fremsætte et lovforslag om initiativer mod digitale krænkelse, herunder bl.a. selvstændig kriminalisering i straffeloven af grooming. Derudover udvides straffelovens bestemmelse, der forbyder samleje med personer under 18 år, som er betroet gerningspersonen til undervisning eller opdragelse e.l., til også at omfatte blufærdighedskrænkelser, og straffelovens bestemmelse om andet seksuelt forhold end samleje udvides, så bestemmelsen fremover også vil omfatte seksuelle handlinger, som gerningsperson formår forurettede til at foretage på sig selv. Straffelovens bestemmelse om groft misbrug af en persons arbejdsmæssige, økonomiske eller behandlings- eller plejemæssige afhængighed til at skaffe sig samleje udvides også til at omfatte religiøse lederes grove misbrug af et menighedsmedlems religiøse afhængighed til at skaffe sig samleje. Med lovforslaget vil tilsnigelse af samleje tillige blive sidestillet med voldtægt.

Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse i Grønland: Regeringen forventer i 2023 at fremsætte et lovforslag om indførelse af en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse i kriminallov for Grønland i tråd med den danske lovændring fra 2021.

Alliance mod seksuel chikane: Alliancen er etableret som led i trepartsaftalen om seksuel chikane på arbejdspladsen fra marts 2022. Alliancen har til formål at sætte fokus på forebyggelse og håndtering af seksuel chikane. I 2023 udmeldes en pulje til aktiviteter, der understøtter forebyggelse og bekæmpelse af seksuel chikane inden for to temaer: 1) unge, uddannelse og fritidslivet samt 2) forenings- og idrætslivet. Der udvikles en kampagne, som skal udbrede viden, forebygge seksuel chikane og anviser handlingsmuligheder, og der gennemføres en undersøgelse af danskernes oplevelser med seksuel chikane og handlingsparathed.

Arbejdstilsynets indsats mod seksuel chikane og andre krænkende handlinger: Fra 2021 til og med 2022 har Arbejdstilsynet gennemført en tilsyns- og kommunikationsindsats vedr. seksuel chikane og andre krænkende handlinger. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø gennemfører en erfaringsopsamling på baggrund af indsatsen. Resultaterne forventes at foreligge i april 2023, og på

den baggrund vil der blive taget stilling til, hvordan erfaringerne fra indsatsen anvendes fremadrettet i arbejdet med psykisk arbejdsmiljø.

Forebyggelse og håndtering af kønskrænkende adfærd på Forsvarsministeriets område: Der gennemføres en lang række konkrete indsatser, der skal øge viden om og håndteringen af kønskrænkende adfærd. Blandt andet udvikler og implementerer Forsvarsministeriets Personalestyrelse nyt oplysnings- og undervisningsmateriale til forebyggelse af krænkende adfærd. Forsvarsakademiet gennemfører en trænings- og uddannelsesindsats for alle medarbejdere i Forsvaret i forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd. I samarbejde med blandt andet KVINFO og Kvindelige Veteraner reviderer Forsvarsministeriet deres tillægsundersøgelse af kønskrænkende adfærd, som gennemføres blandt fastansatte og værnepligtige i 2023. Forsvarsministeriets Personalestyrelse gennemfører en undersøgelse blandt værnepligtige, der afdækker årsager til afgang, herunder oplevelser af krænkende adfærd.

Opkvalificering af indkvarteringstilbud til ofre for menneskehandel: Indkvarteringen for ofre for menneskehandel styrkes ved at opkvalificere det specialiserede indkvarteringstilbud drevet af Reden International. Opkvalificeringen indebærer etablering af enkeltværelser, bedre faciliteter samt en styrket årlig driftsbevilling. Med styrkelsen af de fysiske rammer vil ofre få bedre mulighed for at restituere og komme fri af et handelsforhold.

Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBT+ personer

Seksuel orientering og kønsidentitet skal ikke være afgørende for den enkeltes trivsel og muligheder i livet. Alle skal kunne være trygge ved at være den, de er, og ved at elske dem, de gør, uden at skulle frygte fordomme, diskrimination eller vold. Det gælder både i Danmark og internationalt.

Styrke rettigheder globalt og nationalt

LGBT+ personers rettigheder er under pres internationalt, og i flere lande sker der tilbageskridt. Også i Europa er der lande, som har lovgivning, der begrænser ytringsfriheden og oplysning om seksuel orientering og kønsidentitet. Danmark er kommet langt i forhold til LGBT+ personers rettigheder og fik i 2022 en andenplads i ILGA-Europes årlige internationale rangering af landes LGBT+ lovgivning (Rainbow Europe Map).

Men også i Danmark er LGBT+ personer i højere grad end andre udsat for diskrimination, seksuelle overgreb og vold, herunder partnervold. Ca. tre ud af 10 homo- og biseksuelle har været udsat for vold inden for det seneste år. Det samme gælder ca. fire ud af 10 transkønnede.

Nydanske LGBT+ personer er særligt udsatte. Næsten fire ud af 10 nydanske LGBT+ personer har været udsat for et seksuelt overgreb, og mange har haft en opvækst præget af vold og mangel på tryghed og omsorg.

Der er behov for at stå fast på LGBT+ personers rettigheder både i Danmark og internationalt og for målrettet at yde rådgivning og hjælp til udsatte LGBT+ personer.

Fakta

- 31 pct. af homo- og biseksuelle angiver at have været udsat for vold inden for det seneste år. For heteroseksuelle er det 19 pct.
- 42 pct. af transkønnede angiver, at de været udsat for vold inden for det seneste år. Det samme gælder 19 pct. af ciskønnede.
- I 2021 blev der registreret 102 hadforbrydelser rettet mod LGBT+ personer, hvilket er en stigning på 29 pct. sammenlignet med 2020, hvor der blev registreret 79 hadforbrydelser.
- I perioden 2008-2021 angav fire pct. af de personer, der inden for det seneste år har oplevet at blive udsat for vold, at hændelsen 'helt sikkert' var motiveret af offerets (formodede) seksuelle orientering eller kønsidentitet. Dette svarer til, at 2.000-3.000 personer i alderen 16-74 år årligt udsættes for vold grundet seksuel orientering eller kønsidentitet.
- 39 pct. nydanske LGBT+ personer angiver, at de har været udsat for et seksuelt overgreb. For de øvrige LGBT+ personer er det 32 pct.
- En del nydanske LGBT+ personer har oplevet en opvækst præget af enten fysisk vold (33 pct.) og/eller mangel på trykthed, nærhed og omsorg (26 pct.).

Kilder: VIVE (2022) Kortlægning af homo- og biseksuelles samt transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse, Rigs politiet (2023) Hadforbrydelser i 2021, Justitsministeriet (2023) Udsathed for vold og andre former for kriminalitet – Offerundersøgelserne 2005-2021, Als Research (2022) Nydanske LGBT+ personers levevilkår og støttebehov.

Øge trivsel og lige muligheder

LGBT+ personer oplever større mistrivsel end befolkningen generelt. De er i langt højere grad end andre ramt af angst, depression, ensomhed, selvskade og selvmordstanker. Og mange LGBT+ personer føler f.eks. ikke, at de kan være fuldt åbne om deres seksuelle orientering på arbejdspladsen, eller at de er inkluderet i fællesskabet i idrætsforeninger. Mistrivslen er særligt stor blandt biseksuelle, transpersoner og LGBT+ børn og unge. Mere end hver anden LGBT+ elev har eller har haft selvmordstanker, og mange føler ikke, de kan være fuldt åbne om, hvem de er.

Antallet af regnbuefamilier er steget markant de seneste 10 år, men nogle familier, særligt dem med to fædre eller med flere end to forældre, kan opleve udfordringer f.eks. i mødet med offentlige myndigheder.

Der er behov for fortsat at arbejde for at nedbringe mistrivslen hos LGBT+ personer og skabe plads til forskellighed – både på arbejdsmarkedet, i uddannelse og i familie- og idrætslivet.

Fakta

- Ca. 14 pct. af homo- og biseksuelle er utilfredse eller meget utilfredse med deres liv, mens tallet er ca. 7 pct. for heteroseksuelle. For transpersoner gælder det for ca. 21 pct.
- 19 pct. af LGBT+ personer, der dyrker sport, oplever i mindre grad eller slet ikke at være en del af fællesskabet under træning.
- 64 pct. af LGBTQ+ elever har eller har haft selvmordstanker. Heraf har 40 pct. selvmordstanker flere gange om ugen eller flere gange om måneden.
- 55 pct. af LGBTQ+ elever oplever mindst én gang om dagen eller et par gange om ugen at føle sig trist eller ked af det.
- Antallet af børnefamilier, hvor de voksne er gift eller registrerede partnere med en af samme køn, var 1.715 pr. 1. januar 2022. I 2012 var tallet 1.012 og i 2002 var tallet 274.

Kilder: VIVE (2022) Kortlægning af homo- og biseksuelles samt transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse, Analyse & tal (2020) Udfordringer & barrierer blandt LGBT+ personer i idrætsforeninger, LGBT+ Danmark og LGBT+ Ungdom (2021) Stop diskrimination i skolen – LGBTQ+ elevers trivsel og vilkår i grundskolen, Danmarks Statistik (2022) Statistikbanken: FAM44N.

Initiativer

Styrket rådgivning til minoritetsetniske LGBT+ personer: I perioden 2022-2025 udvikles og implementeres et rådgivningstilbud til minoritetsetniske LGBT+ personer vedr. seksuel sundhed, grænsesætning, seksuelle overgreb mv. samt

tilbud om støtte, herunder psykologhjælp. Der udbydes en ansøgningspulje i 2023.

Opkvalificering af fagprofessionelle på volds- og socialområdet: LGBT+ personer, der er udsat for vold i nære relationer, seksuelle overgreb eller på anden måde er i krise,

føler sig ikke altid trygge ved at bruge de eksisterende muligheder for rådgivning og hjælp. I 2023-2025 gives tilskud på 0,4 mio. kr. årligt til LGBT+ Danmark til at opbygge viden om LGBT+ området hos relevante organisationer og fagprofessionelle, der rådgiver og tilbyder hjælp til personer udsat for partnervold og seksuelle overgreb, f.eks. personale på krisecentre, herberger mv.

Forebyggelse af partnervold, seksuelle overgreb og krænkelse: For at mindske antallet af LGBT+ personer, som oplever vold i deres parforhold eller krænkelse og seksuelle overgreb fra andre, iværksættes i 2023 et projekt under LGBT+ Danmark for at øge bevidstheden og dialogen om udfordringerne internt i LGBT+ miljøet.

Anerkendelse af medfaderskab i børneloven og barselsloven: For at anerkende medfaderskab og dermed give barnet og medfaren de samme rettigheder og pligter som en far, mor og en medmor, fremsætter regeringen et lovforslag, som skal gøre det muligt at anerkende forældreskab, herunder medfaderskab, i forbindelse med fødslen ved altruistiske surrogataftaler. Som konsekvens heraf vil barselsloven ligeledes blive ændret, så medfædre får rettigheder efter barselsloven som forældre til et barn, der er født som følge af en altruistisk surrogataftale.

Ekspertgruppe om anerkendelse af forældreskab ved kommercielle surrogataftaler: En ekspertgruppe skal opstille mulige modeller for, hvordan og i hvilket omfang man kan anerkende forældreskab ved kommercielle surrogataftaler, der giver tiltænkte forældre ret til at blive retlige forældre, herunder til at blive medfædre, og samtidig sikrer beskyttelse af kvinder samt børns rettigheder. Ekspertgruppen forventes at afrapportere i 2023.

Viden om LGBT+ familier med flere end to forældre: Der gennemføres en undersøgelse af forskellige forældrekonstellationer i LGBT+ familier og deres udfordringer. Undersøgelsen gennemføres af VIVE på vegne af Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet og forventes færdiggjort i 2023. På baggrund af undersøgelsen iværksættes evt. en tværministeriel opfølgning.

Oplysning, støtte og rådgivning til børn og unge: LGBT+ børn og unge skal kunne være trygge i skolen, og de skal i højere grad kunne få rådgivning og støtte. I perioden 2023-2025 gives støtte på i alt 3,5 mio. kr. til to projekter under hhv. LGBT+ Danmark og Foreningen til Støtte for Transkønnede Børn. Projekterne skal bidrage til at oplyse om og bekæmpe fordomme over for LGBT+ børn og unge samt til at give rådgivning til dem, deres forældre, lærere m.fl.

Undersøgelse af LGBT+ elevers trivsel: Børne- og Undervisningsministeriet har igangsat en undersøgelse af LGBT+ elevers trivsel i grundskolen og på ungdomsuddannelserne, som skal sikre mere systematisk viden om trivslen blandt LGBT+ elever. Undersøgelsen gennemføres af VIVE og forventes færdig i 2023.

Rådgivning, oplysning, test og forebyggelse af hiv og andre seksygdomme: Gennem Sundhedsfremmepuljen støttes AIDS-fondets lavtærskel rådgivnings-, forebyggelses- og

testtilbud målrettet mænd, der har sex med mænd, og andre grupper, der kan have vanskeligt ved at udnytte sundhedsvæsnets eksisterende tilbud.

Styrket sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold: Sundhedsstyrelsen igangsætter i 2023 en revision af 'Vejledning om sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold'. Revisionen vil tage udgangspunkt i såvel transkønnedes og sundhedsprofessionelles erfaringer med det sundhedsfaglige tilbud. Vejledningen vil fortsat fokusere på, at børn såvel som voksne, der ønsker sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold, skal have let og lige adgang til sundhedsydelse, mødes på respektfuld vis, og at udredning og behandling skal ske med udgangspunkt i den enkeltes ønsker og behov.

Supplerende rådgivning af personer med kønsidentitetsforhold: Sundhedsstyrelsen igangsætter i 2023 en ansøgningspulje vedr. tilbud om supplerende rådgivning af personer med kønsidentitetsforhold. Tilbuddet målrettes personer, som er på venteliste eller i gang med et udrednings- og behandlingsforløb ift. kønsidentitetsforhold, som kan have gavn af rådgivning og støtte uafhængigt af forløbet i sundhedsvæsenet.

Indsats om styrket trivsel for LGBT+ personer i foreningsidrætten: DGI, DIF og Idrættens regnbuekoalitions udvider deres indsats #Gamechanger, der har fokus på styrket trivsel og deltagelse i idrætsmiljøer for LGBT+ personer. Indsatsen sker i perioden 2023-2025 og skal omfatte en større del af Danmark og flere idrætsforeninger. Der arbejdes gennem oplysningskampagner, online platforme, udvikling af metoder og værktøjer til trænere og ledere samt mobilisering af og samarbejde med et betydeligt antal fyrtårnsforeninger.

Drøftelse i Arbejdsmiljørådet om LGBT+ perspektiv i arbejdsmiljøindsatser: Beskæftigelsesministeren har som opfølgning på LGBT+ handlingsplan 2022-2025 bedt Arbejdsmiljørådet drøfte mulige indsatser til at sætte fokus på LGBT+ personers arbejdsmiljøudfordringer. Arbejdsmiljørådet forventes at sende deres anbefalinger til beskæftigelsesministeren i 1. kvartal af 2023.

Undersøgelse af muligheden for et forbud mod omvendelsesterapi mod mindreårige: I 2023 offentliggøres en undersøgelse af muligheden for at indføre et forbud mod omvendelsesterapi over for mindreårige LGBT+ personer. På den baggrund vil regeringen tage stilling til, om og eventuelt hvordan et forbud skal etableres.

Europæisk samarbejde på LGBT+ området: Danmark bidrager aktivt til at sætte fælles europæisk fokus på LGBT+ området i en arbejdsgruppe under Europarådets styringskomite for bekæmpelse af forskelsbehandling, mangfoldighed og inklusion. Danmark deltager desuden i EU's LGBTIQ Equality Group med en bred kreds af ligesindede lande, der arbejder for at gennemføre EU's strategi på området.

Samarbejde i Nordisk Ministerråd om LGBT+ dagsordenen: I 2023 vil Nordisk Ministerråd sætte fokus på ældre LGBT+ personers levevilkår og mødet med den offentlige sundheds- og omsorgssektor. Derudover sætter det islandske formandskab fokus på transpersoners livskvalitet, både med

hensyn til retsstilling, inklusion på arbejdsmarkedet, adgang til sundhedsydelse mv.

Ligestilling og rettigheder globalt

Mange steder rundt om i verden er kvinder og pigers rettigheder og muligheder under pres. Danmark arbejder aktivt for at fremme ligestilling og kvinder og pigers rettigheder både som prioritet i udviklingssamarbejdet og i de internationale fora.

Fremme af kvinders og pigers rettigheder og muligheder globalt

Ligestilling har været et af FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling siden 2015. På trods af fremskridt på nogle områder, er der globalt langt til målet om ligestilling mellem kønnene i 2030. Og på en række områder er der tilbageskridt.

Særligt kvinder og pigers ret til at bestemme over egen krop og eget liv er under hårdt pres – både i Europa og i resten af verden. Over 100 millioner kvinder og piger bor i lande, hvor abort er forbudt, og mere end 1 milliard kvinder og piger bor i lande eller områder, hvor der er restriktioner i adgangen til sikre aborter.

Danmark bruger aktivt den danske udviklingsbistand som løftestang til at fremme ligestilling globalt. Ligesom arbejdet for ligestilling og kvinder og pigers rettigheder er et gennemgående tema i det danske udviklingssamarbejde.

Stærkt dansk engagement i det internationale ligestillingsarbejde

Danmark bidrager aktivt i det internationale samarbejde for at fremme ligestilling. Mens samarbejdet gennem årtier har været præget af en høj grad af konsensus og fælles værdigrundlag, har der de seneste år været en stigende modstand mod ligestilling og piger og kvinders rettigheder.

Internationale konflikter og krig medfører humanitære og økonomiske kriser, som kan ramme kvinder og piger særligt hårdt. Den globale situation risikerer derfor at forringe ligestillingen og kvinder og pigers rettigheder og vilkår.

Der er behov for, at Danmark står fast og skærper sin internationale indsats for ligestilling og kvinder og pigers rettigheder i de relevante internationale fora som EU, FN, Europarådet og Nordisk Ministerråd.

Fakta

- Det estimeres, at 14,9 mio. piger og kvinder levede i tvangsægteskaber på en given dag i 2021.
- I 2021 blev mere end fem kvinder eller piger i gennemsnit hver time dræbt af deres partner eller et familiemedlem på verdensplan.
- På verdensplan estimeres det, at mere end en ud af 10 15-49-årige kvinder og piger har været udsat for seksuel og/eller fysisk partnervold inden for det sidste år.
- I 2021 blev 44 mio. kvinder drevet på flugt fra deres hjem pga. klimaforandringer, krig, konflikter og overtrædelser af menneskerettighederne.
- Mere end 1,2 mia. 15-49-årige kvinder og piger bor i lande eller områder med restriktioner i adgangen til sikre aborter. 102 mio. bor i lande, hvor abort er forbudt.

Kilder: ILO (2022) *Global Estimates of Modern Slavery*, UNODC (2022) *Gender-related killings of women and girls (femicide/feminicide)*, UN Women (2022) *Progress on the Sustainable Development Goals – Gender Snapshot 2022*.

Initiativer

Ligestillingsarbejdet i EU: De kommende svenske og spanske formandskaber vil blandt andet sætte fokus på ligestillingsvurdering i det offentlige, forebyggelse af vold mod kvinder og bekæmpelse af menneskehandel til seksuel udnyttelse.

Ligestillingsarbejdet i Nordisk Ministerråd: Island vil under sit formandskab for Nordisk Ministerråd i 2023 have fokus på ligestilling i arbejdslivet, særligt på traditionelle kvindeerhverv, og hvordan forskellige jobs værdisættes i Norden. Der bliver afholdt en nordisk konference om emnet i efteråret.

Ligestillingsarbejdet i Europarådet: Der vil ske en monitorering og opfølgning af blandt andet rekommandationen om sexismen og konsekvenserne af COVID-19 i medlemslandene. Derudover forventes der at blive vedtaget en rekommandation om ligestilling i forhold til mænd og drenge.

Implementering af den udviklingspolitiske strategi: Med afsæt i regeringens udviklingspolitiske strategi ”Fælles om Verden” vil ligestilling og kvinder og pigers rettigheder fortsat være en tværgående prioritet i det danske humanitære arbejde, i skrøbelige kontekster og i udviklingsindsatser. Ligestilling samt piger og kvinders rettigheder er en del af det fundament af demokratiske værdier og menneskerettigheder, som udgør fundamentet for strategien.

Igang sættelse af nye flerårige multilaterale partnerskabsaftaler: Partnerskabsaftaler med UNFPA, UN Women og UNICEF, som sætter rammen for Danmarks samarbejde med organisationerne i perioden 2023-2025, har alle ligestilling og kvinders og pigers rettigheder som en tværgående prioritet, både i forhold til implementering af programmer i udviklingslande samt fortalervirksomhed lokalt og globalt.

FN's Kvindekommissions samling: Årets samling i FN's Kvindekommission i New York har fokus på innovation

og teknologisk forandring samt uddannelse i den digitale alder som drivkraft for ligestilling og kvinder og pigers selvstændiggørelse. Danmark deltager aktivt i forhandlingerne om samlingens slutdokument, ved bilaterale møder og si-

de-events, hvor blandt andet 50-året for den frie abort i Danmark markeres ved at sætte fokus på den frie aborts betydning for ligestilling globalt.

Status på initiativer fra Perspektiv- og handlingsplan 2022

Indsatsområde	Gennemført	Igangsat	Ikke gennemført
Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familieliv	10	13	4
Frihed og lige rettigheder for alle	9	5	0
Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBT+ personer	11	1	2
Ligestilling og rettigheder globalt	6	3	0
I alt	36	22	6